

A KORTÁRS BÁNTALMAZÁS KEZELÉSÉNEK INTÉZMÉNYI PROTOKOLLJA

Házirend melléklete

Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Jó Pásztor Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola

OM azonosító: 031455

Protokollelőkészítő team

- Valkó Viktor – főigazgató
- Bodnárné Kovács Mária – főigazgató - helyettes
- Köből Zsoltné – főigazgató - helyettes
- Karácsony Ilona – gyermekvédelmi felelős
- Dancsok Gabriella – gyermekvédelmi felelős
- Váczy-Herman Ágnes – iskolapszichológus

Elfogadta: Nevelőtestület

Hatálybalépés: 2026. szeptember 1.

Felülvizsgálat: szükség szerint, de legalább háromévente

I. Bevezetés

A Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Jó Pásztor Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola elkötelezett a kortárs bántalmazás megelőzése és kezelése mellett. Intézményünk olyan iskolai közösséget kíván építeni, ahol minden tanuló biztonsága és emberi méltósága tiszteletet élvez, és ahol a kortárs bántalmazás minden formáját egyértelműen elutasítjuk.

A bántalmazott tanuló védelme elsődleges. Ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy a bántalmazó szerepben lévő gyermek is lehetőséget kapjon a felelősségvállalásra, viselkedése következményeinek felismerésére, valamint a fejlődésre és a változásra.

A kortárs bántalmazás kezelése közös intézményi felelősség. Jelen protokoll szakmai iránymutatást nyújt és egységes eljárásrendet határoz meg a kortárs bántalmazás felismerésére, jelzésére és kezelésére.

A protokoll tartalmáról – a házirenddel együtt – az intézmény valamennyi tanulója, szülője vagy törvényes képviselője, valamint minden munkatársa tájékoztatást kap.

II. Fogalmak

A kortárs bántalmazás eredményes megelőzésének és kezelésének alapfeltétele, hogy az intézmény közössége egységes fogalmi keretet használjon. Az alábbi meghatározások ezt a közös szakmai szemléletet szolgálják.

Konfliktus

A konfliktus a közösségi együttélés természetes része. Olyan helyzet, amelyben két vagy több, közel azonos erőviszonyú fél eltérő érdekei, szükségletei vagy véleményei ütköznek. A felek alapvetően érdekeltek a helyzet rendezésében, és egyiküknek sem célja a másik fél tartós bántása vagy megalázása.

A konfliktusok rendezésében a pedagógus szükség esetén támogatja az érintett tanulókat, és a helyzet sajátosságainak megfelelő pedagógiai eszközöket alkalmaz. Indokolt esetben a házirendben meghatározott fegyelmező intézkedésekkel él.

Kortárs bántalmazás

A kortárs bántalmazás (bullying) ezzel szemben nem egyszerű konfliktus, hanem tartós kapcsolati mintázat.

A bántalmazó **ismétlődően** és **szándékosan árt** egy másik tanulónak, miközben visszaél a közöttük fennálló **erőfölénnyel**. Az erőfölény lehet fizikai, életkori, társas, pszichés vagy más olyan előny, amely a bántalmazottat tartósan kiszolgáltatott helyzetbe hozza.

A bántalmazó elsődleges célja a másik feletti kontroll és a közösségen belüli hatalmi helyzet fenntartása.

Nem önmagában a cselekmény típusa dönti el, hogy kortárs bántalmazásról beszélünk-e, hanem az, hogy kialakul-e ez a tartós kapcsolati egyensúlytalanság. Ugyanaz a viselkedés

egyik helyzetben lehet egyszeri konfliktus, míg egy másik helyzetben már a kortárs bántalmazás része.

Súlyos bántalmazás

A kortárs bántalmazás és a súlyos bántalmazás nem egymást kizáró kategóriák. Egyes bántalmazási esetek súlyossága miatt az intézmény elsődlegesen nem az esetkezelési eljárásrendet alkalmazza, hanem vezetői intézkedéseket tesz a tanulók biztonságának azonnali helyreállítása érdekében. A helyzet súlyosságától függően fegyelmi eljárás, gyermekvédelmi jelzés vagy hatósági eljárás kezdeményezhető. Amennyiben a helyzet ezt lehetővé teszi, ezt követően mérlegelhető az esetkezelési eljárásrend vagy a jóvátételi folyamat alkalmazása. Súlyos bántalmazásnak minősülhet különösen a szexuális jellegű bántalmazás, a csoportos fizikai erőszak, a súlyos testi sértés.

Minden esetben egyedileg kell mérlegelni, hogy mely intézkedések szolgálják leginkább a gyermek biztonságát.

Az alkalmazott eljárás

Helyzet

Konfliktus	A pedagógus a helyzetnek megfelelő pedagógiai eszközöket alkalmaz, szükség esetén a házirendben meghatározott fegyelmező intézkedésekkel él.
Kortárs bántalmazás	Az intézmény a jelen protokoll szerinti esetkezelési eljárást alkalmazza.
Súlyos bántalmazás	Az intézményvezető vezetői intézkedést kezdeményez, és szükség szerint fegyelmi, gyermekvédelmi vagy hatósági eljárást indít.

A bántalmazás formái

A kortárs bántalmazás különböző formákban jelenhet meg. A gyakorlatban gyakran több bántalmazási forma egyszerre van jelen.

Fizikai bántalmazás

Fizikai bántalmazás alatt minden olyan szándékos cselekményt értünk, amely fájdalmat okoz, megfélemlít vagy veszélyeztet a másik tanuló testi épségét. Ide tartozhat például az ütés, rúgás, lökés, elgáncsolás, dobálás, bezárás, a személyes tárgyak megrongálása vagy elvétele, illetve minden olyan fizikai cselekedet, amely a másik fölötti erőfölény kifejezését szolgálja.

Verbális bántalmazás

Verbális bántalmazás alatt minden olyan ismétlődő szóbeli megnyilvánulást értünk, amely megalázza, megszégyeníti vagy félelemben tartja a másik tanulót. Ilyen lehet a csúfolás, gúnyolódás, sértegetés, fenyegetés, becsmérlés vagy a másik rendszeres kigúnyolása.

Kapcsolati (szociális) bántalmazás

Kapcsolati bántalmazás alatt minden olyan magatartást értünk, amely a másik tanuló társas kapcsolatainak rombolására vagy közösségi helyzetének gyengítésére irányul. Ide tartozhat a tudatos kiközösítés, a mások ellene hangolása, a pletykaterjesztés, a lejáratás, a baráti kapcsolatok szándékos rombolása vagy a közös programokból való ismétlődő kizárás.

Online bántalmazás

Az online bántalmazás digitális kommunikációs felületeken történik, például közösségi oldalakon, üzenetküldő alkalmazásokban vagy online játékok során. Megjelenhet sértő üzenetek, megalázó képek vagy videók megosztásában, álprofil létrehozásában, fenyegetésben, kiközösítésben vagy más ismétlődő online bántalmazó magatartásban.

Az intézmény jelen protokoll szerint azokban az online bántalmazási esetekben jár el, amelyek hatása az iskolai közösségben megjelenik, és a tanulók biztonságát veszélyezteti.

III. A bántalmazás felismerése

A kortárs bántalmazás felismerése az intézmény valamennyi dolgozójának közös ügye. A pedagógus feladata nem annak eldöntése, hogy biztosan kortárs bántalmazás történt-e, hanem a gyanú jelzése.

A jelzés megtétele nem jelenti annak megállapítását, hogy bizonyosan kortárs bántalmazás történt. Az eset minősítése az esetkezelési folyamat során történik.

Ha a pedagógus ismétlődő bántó viselkedést, tartós kiközösítést vagy a tanulók közötti erőfölényen alapuló bántalmazás gyanúját észleli, jelzést tesz az intézmény jelzőrendszerén keresztül.

IV. Jelzőrendszer

A kortárs bántalmazás gyanúját az iskola honlapján elérhető elektronikus esetjelző űrlapon lehet jelezni.

gyermekvedelem.szentimre.eger@gmail.com

Jelzést tehet tanuló, szülő vagy törvényes képviselő, pedagógus, valamint az intézmény bármely munkatársa. Az alsó tagozatos tanulók jelzését szükség esetén pedagógus rögzíti az elektronikus felületen.

A bejelentő személyazonosságát az intézmény az adatvédelmi előírásoknak megfelelően bizalmasan kezeli.

V. Esetkezelő team

Az esetkezelő team tagjai:

- a gyermekvédelmi felelősök,
- az iskolapszichológus,
- az iskola vezetője által felkért pedagógusok,
- valamint az esetkezelő team munkájában önként részt vállaló pedagógusok.

Az esetkezelő team munkáját az iskolapszichológus szakmailag támogatja.

A beérkező jelzéseket alsó tagozaton Karácsony Ilona, felső tagozaton Dancsok Gabriella fogadja. Feladatuk a jelzés dokumentálása, az esetkezelők kijelölése, valamint az esetkezelési folyamat megszervezése.

Minden esetben két esetkezelő kerül kijelölésre. Lehetőség szerint olyan pedagógusok vesznek részt az esetkezelésben, akik nem tanítják sem a bántalmazott, sem a bántalmazó tanulót, ezzel biztosítva a pártatlan és bizalmi légkört.

VI. Az esetkezelés menete

Az esetkezelés során az alábbi szakmai alapelvek érvényesülnek:

- a bántalmazott tanuló biztonsága minden esetben elsődleges;
- a bántalmazott és a bántalmazó szerepben lévő tanulóval minden esetben külön-külön történik a beszélgetés;
- a bántalmazott és a bántalmazó között mediáció nem alkalmazható;
- az esetkezelés célja a bántalmazás megszüntetése, a bántalmazott biztonságának helyreállítása és a további bántalmazás megelőzése.

1. Támogató beszélgetés a bántalmazott tanulóval

A támogató beszélgetés célja a bántalmazási helyzet feltárása, a bántalmazott tanuló támogatása, valamint biztonságának helyreállítása.

Az esetkezelők meghallgatják a tanulót, feltárják a történeteket, tájékozódnak a bántalmazás körülményeiről, gyakoriságáról és résztvevőiről. A beszélgetés során közösen áttekintik, hogy kik azok a felnőttek és kortársak, akik biztonságot és támogatást jelenthetnek számára.

Az esetkezelők egyértelművé teszik, hogy az iskola a bántalmazás minden formáját elutasítja, és megteszi a szükséges lépéseket a tanuló biztonságának helyreállítása érdekében. A tanulót életkorának megfelelő módon tájékoztatják a várható intézkedésekről, és lehetőség szerint bevonják az őt érintő döntésekbe.

Szükség esetén az esetkezelők további információkat gyűjtenek az érintett pedagógusoktól, tanulóktól vagy más olyan személyektől, akik az eset tisztázásához érdemi információval rendelkezhetnek.

2. Konfrontatív beszélgetés a bántalmazó tanulóval

A támogató beszélgetést követően kerül sor a konfrontatív beszélgetésre a bántalmazó szerepben lévő tanulóval.

A beszélgetés célja a bántalmazó szembesítése a történetekkel, a felelősség egyértelmű vállalása, valamint a bántalmazás azonnali megszüntetése.

Az esetkezelők egyértelművé teszik, hogy az iskola a bántalmazást nem fogadja el. A beszélgetés célja nem a megszégyenítés, hanem a bántalmazói viselkedés megváltoztatása és a további bántalmazás megelőzése.

A tanuló lehetőséget kap arra, hogy vállalásokat tegyen a bántalmazás megszüntetésére, valamint – szükség esetén – jóvátételi vállalásokat fogalmazzon meg a bántalmazott felé.

A konfrontatív beszélgetés kizárólag a bántalmazó magatartására, annak következményeire és a szükséges változtatásokra irányul.

A beszélgetésről minden esetben írásos feljegyzés készül, amely tartalmazza a tanuló által tett vállalásokat is.

3. A bántalmazott tanuló védelmének megszervezése és a védelmezők aktivizálása

Az esetkezelők a feltárt információk alapján meghatározzák a bántalmazott tanuló biztonságát szolgáló intézkedéseket.

Szükség esetén bevonják az osztályfőnököt, az érintett pedagógusokat, az iskolapszichológust és a gyermekvédelmi felelőst. A bántalmazott tanulóval közösen azonosítják azokat a felnőtteket és proszociális kortársakat, akik támogató szerepet tölthetnek be a mindennapokban.

Amennyiben a helyzet indokolja, az intézmény pedagógusai fokozott figyelemmel kísérik a bántalmazott tanuló biztonságát az iskolai élet különböző helyszínein.

4. A szülők tájékoztatása

Az esetkezelés szakmai folyamatát az intézmény az esetkezelő team vezetésével végzi. A támogató és konfrontatív beszélgetések lezárását követően az esetkezelő koordinátor (gyermekvédelmi felelős) tájékoztatja az érintett tanulók szüleit vagy törvényes képviselőit a feltárt helyzetről, a megtett intézkedésekről és a további lépésekről.

Indokolt esetben – különösen, ha a tanuló biztonsága ezt szükségessé teszi – a szülők korábbi tájékoztatására is sor kerülhet.

5. Az osztályközösség bevonása

Amennyiben az eset jellege indokolja, az osztályközösség bevonására is sor kerül.

A közösséggel folytatott beszélgetés célja a biztonságos iskolai légkör helyreállítása, a szemlélők felelősségének erősítése, valamint annak tudatosítása, hogy az iskola következetesen fellép a kortárs bántalmazással szemben.

Az osztályközösség bevonása minden esetben a bántalmazott tanuló biztonságának és személyiségi jogainak figyelembevételével történik.

6. Utánkövetés

Az első utánkövető beszélgetésre lehetőség szerint 1–2 héten belül kerül sor.

Az esetkezelők elsőként a bántalmazott tanulóval beszélnek annak megállapítására, hogy a bántalmazás megszűnt-e, biztonságban érzi-e magát, illetve helyreállt-e a biztonságos iskolai környezete.

Ezt követően a bántalmazó szerepben lévő tanulóval értékeli a vállalások teljesülését, és áttekintik, sikerült-e megszüntetnie a bántalmazó magatartást.

Az utánkövetés addig folytatódik, amíg az esetkezelő team meg nem győződik arról, hogy a bántalmazás megszűnt, és a bántalmazott tanuló biztonsága helyreállt.

7. Ismételt bántalmazás vagy a vállalások nem teljesítése

Amennyiben az utánkövetés során megállapítható, hogy a bántalmazás nem szűnt meg, vagy a bántalmazó szerepben lévő tanuló nem teljesítette a konfrontatív beszélgetés során tett vállalásait, az esetkezelési folyamat ismételt megindul.

Az ismételt konfrontatív beszélgetés során az esetkezelők újabb lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanuló felelősséget vállaljon a viselkedéséért, és új vállalásokat fogalmazzon meg a bántalmazás megszüntetésére, valamint – szükség esetén – a jóvátételre.

Amennyiben a következő utánkövetés során is azt tapasztalják, hogy a bántalmazás továbbra is fennáll, vagy a vállalások ismételt nem teljesültek, az intézményvezető dönt a házirendben meghatározott fegyelmező intézkedések alkalmazásáról.

A bántalmazás súlyosságától függően az intézményvezető dönthet úgy is, hogy a fegyelmi eljárás az esetkezelési folyamattal párhuzamosan indul meg. Súlyos bántalmazási esetben, illetve amennyiben a gyermek biztonsága ezt indokolja, az iskola haladéktalanul megteszi a szükséges gyermekvédelmi vagy hatósági jelzéseket.

VII. Az intézmény prevenciós tevékenysége

A kortárs bántalmazás megelőzése és kezelése egymást kiegészítő feladatok. Az esetkezelési eljárásrend biztosítja, hogy a kialakult bántalmazási helyzetekre az intézmény egységes, kiszámítható és szakmailag megalapozott módon reagáljon. A prevenció célja ezzel párhuzamosan olyan iskolai közösség kialakítása, amelyben a kortárs bántalmazás kialakulásának kockázata csökken, a tanulók nagyobb biztonságban érzik magukat, és a közösség tagjai felelősséget vállalnak egymásért. A prevenció és az intervenció csak együtt képes hatékonyan szolgálni a tanulók biztonságát.

Ennek érdekében intézményünk a mindennapi pedagógiai munka során kiemelt figyelmet fordít a tanulók szociális és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére. A pedagógusok nevelőmunkájuk során támogatják az érzelmi intelligencia, a mentalizációs képesség, az empátia, az asszertív kommunikáció és a konstruktív konfliktuskezelés fejlődését. Célunk olyan iskolai légkör kialakítása, amelyben természetes értéké válik a kölcsönös tisztelet, az egymás iránti felelősségvállalás és a segítségnyújtás.

Az iskolapszichológus a prevenciós munka szakmai támogatásában kiemelt szerepet vállal. Ennek keretében osztályfoglalkozásokat, pedagógusműhelyeket, valamint szülői tájékoztató és tematikus alkalmakat szervez, amelyek a kortárs bántalmazás megelőzését, a biztonságos iskolai közösség kialakítását és a gyermekek mentális jóllétének támogatását szolgálják.

Az osztályfoglalkozások felmenő rendszerben valósulnak meg. Az intézmény törekszik arra, hogy negyedik évfolyamtól kezdődően valamennyi osztály rendszeresen részesüljön ilyen foglalkozásokban. Ezek témái különösen:

- a konfliktus és a kortárs bántalmazás közötti különbség felismerése;
- a kortárs bántalmazás formái és szereplői;
- a szemlélők felelőssége és a védelmező szerep lehetőségei;
- a segítségkérés módjai;
- a közösség biztonságát szolgáló osztályszabályok közös kialakítása;
- az asszertív kommunikáció és a konfliktuskezelési készségek fejlesztése.

VIII. Felhasznált szakirodalom és szakmai háttér

- Jármí Éva – Piros Vera (2017): Az iskolai bántalmazás: bullying. In: Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve II.* Osiris Kiadó, Budapest, 266–268.
- A protokoll szakmai szemléletének és esetkezelési eljárásrendjének kialakításában a **Békés Iskolák Program** keretében elsajátított szakmai ismeretek, módszertani alapelvek és képzési tapasztalatok is felhasználásra kerültek.

Eger, 2026. augusztus 26.